

לא התיר לאשה שבולה חולה לטבול תוך ז' נקיים כדי לשמשו כי כיוון שהטבילה מתרת אותה מודוריתא היישנן שיבוא עליה ויעבור על דרכן. מה שאין כן נדה שפלטה שכבת ורע טובלת מודרבנן לפי תקנת עוזרא כי מוה לא תבוא להקל בדאוריתא וכל שכן בטבילה ערבית יום הכהרים שאינה באה להתריר כלום אלא היא לשם תשובה או טהרה בعلמא לא היישנן לתקלה, ואפלו אם נתחרת מילא מנדות דאוריתא וכן בוירה דעתה סימן קצ"ח סעיף מ"ה ואף על פי כן אין החשין מריחיצה ביט'.

לכן מכל הטעמים האלה אין לפפק במנוג נשים לטבול בערב יום הכהרים, וכבר כתבתי שיש לרבי לאסור טבילה פנויות במקומו אם רואה שיש בדבר מכשול. וכעצה טובה ולא מן הדין אין לפנויות לטבול ללא אמותהן כי אם מגיל עשרים שאז כבר עמדו על דעתן ואין עשות לשם הרפקאה וגם רוחוק שיתחדר קלוקל בגילן, וסמרק לגיל זה שאז נעונשת בידי שמים עיין במסכת שבת דף פ"ט עמוד ב'.

יהורה הרצל הנקיין

* (הנ"ה) מיהו עיין להלן סימן כ"ט.

בעלה ולא בדבר תמידי, והגמ' שלע"ז באמת אין ראייה מן הריב"ש לנדרנים שלהם מכל מקום גם הם לא סמכו על הריב"ש בלבד אלא צרכו ראיות אחרות עי"ש.

ועוד כי הנה הריב"ש הביא מחושי הרמב"ז במסכת שבת שם שבטלו הטבילה לטהרות בדורות האחרונים דהוא חומרא دائתי לידי קולא שיבואו בה לידי מכשול להקל באיסורה דרבנן עכ"ל הריב"ש ומברא שבטולו לטבילותה אף על פי שעדיין נהגו לאכול בטהרה כי אם כבר לא הקפידו על הטהרה מיי חומרא הויא הא היהת טבילה בלי טעם, וכן כתוב בשוי"ת רב פעלים חלק ד' שגם אם יש טעם לטבילה חששין לתקלה ושלא כשו"ת מהר"ם שיק שם. לכן לע"ז יש לחלק שודקה בטבילה להתריר איסור חמור היישן שמא יטעו להתריר גם איסורים קלים ויבאו לידי תקלה ולכן בטלה לטבילה טהרות, וכן הוא בנדרון הריב"ש שעיל ידי טבילה להתריר איסור כרת של נדה יקלו גם באיסורים קלים יותר וכן בבא ר היטב באורה חיים סימן ש"ג סעיף קטן א' שכחוב שאסור לכתולות לטבול מيري בטבילה לנדרות וכן נמי המעשה של שו"ת רב פעלים חלק ג' שלכו

סימן ז'

חיבור דופני הסוכה על ידי מסמרים

התחשש שיבואו לאמר זה עומדים וזה מעמיד וכש שראויה להעמיד כך סוככים בו כלשון הרמב"ז והר"ן כי כולה עניין אחד, מה שאין כן לחבר הדפנות זו לו שהסקך אינו נשען על גבי המסמרים כלל אלא על הדפנות והדפנות נשענות על הארץ וрок המסמרים מתחברים את הדפנות שלא יתפרקו ויפלו חוצה הוי צדי דמעמיד ובהכי לא דברו.

ולא הוצרך בחזון איש בד"ה לסמור לדון בכחול ביטון שיש בו חוטי ברזל כמו שעושים היום אלא משומ שתווי הבריל הם בתוך הכחול לארכו או לרחבו והסקך נשען על גבי הכחול נשען גם

ב"ה, תשרי תשנ"ב

העולם מכאים בשם החזון איש ז"ל שלכתהילה אסור לחבר דופני הסוכה זו לו על ידי ברגים ומסמרים שהם מקבל טומאה, ובספרים מצינים חלק אורחות חיים סימן קמ"ג אות ב'. ותמהה כי שם מيري במשלב הכלונסאות בכותל במסמרים, שכן שהסקך נשען על הכלונסאות והכלונסאות על המסמרים אינו נקרא מעמיד דמעמיד אלא מעמיד על ידי מקבל טומאה גופא כי סוף סוף הסכך נחمر על ידי המסמרים. אבל מכיון הדפנות להודי אין מדובר כלל ובפשטות יש חלק בינויהם, כי بما שהסקך נסמך עליו שיר

על גבי הכתלים כי אם על דפנות של קנים אף על פי שהדפנות עצמן נשענות מן הצד על הכתלים ליתן בה. ודווחק לפרש כוונתם להפרק שלגמרי לא יראה כסומר.

ובעיקר דברי החזון איש, עיין במסכת שבת דף קני"ד עמוד ב' לגבי סוכה הכוונה משום סוכה ואין עלים בה ביום טוב משום שימוש באילן שפרשו דחק ביה באילן דחו לו צדדין ופרש"י דחק באילן ומותיב קנים בצדדין וסicker עליהן עכ"ל, ולדעת אבי זה מקרי צדי צדדין ופרש"י שהקנים הנתונים בנקבים צדדין והסתיכוך הנתון על גבן צדי צדדין עכ"ל. והנה במסכת סוכה שם פרש אבי את דברי ר' יודוה שאסור להעמיד הסכך בדבר המקבל טומאה, הרוי שלצדדין מותר גם מה שאסור להעמיד בו, שבשלמה לדעת העיטור בהלכות סוכה פרק ב' שرك להעמיד במקבל טומאה אסור מה שאין כן בשאר פסוליו סיכון מותר שלפי זה אין ראייה מאילן שפסולו מטעם מחופר להתר מקלט טומאה, אבל שאר ראשונים לא חילקו. וכן בשלמה לריטב"א שפרש שבמסכת שבת מيري במעמיד קרייעית הסוכה באילן ונעץ בה הקונדסים וסicker עליהם ושלשון צדדין הוא לשון מושאל מפני שאין דרכו בכך עיי"ש, אבל הלא הרמבי"ן במלחתות הביא את שני הפרושים וויל העושא סוכתו בראש האילן כשרה היינו עשו דפנות על האילן וסומר סכך עליהם אי נמי בצדדין כדאיתא בשלהי שבת דמ"מ אין מעמיד ממש במחובר אלא שהמחובר סומר את המעמיד וכיוצא בה הכוורת דמעשה קרע בעלמא קעביד והיינו דאבי וכו' עכ"ל, הרי אף על פי שפסול מעמיד בין במקבל טומאה בין בשאר פסוליו סיכון התיר בצדדין, הצדדין הוא בנוסף לעושא דפנות על האילן ועל כרחך כפרש"י שהקנים נתונים בנקבים. ולפי זה גם החזקע כלנסאות בצדדי הדפנות על ידי מסמרים הוא צדדין ומותר ושלא חמוץ איש. ולא הבנתי מה שכתב בחזון איש שלදעת הרמבי"ן ע"כ לפרש שהאילן קרע הסוכה עכ"ל כי הלא הרמבי"ן הביא את שני הפרושים לדינא, וגם מה שתרץ דמחובר שהוא אילן לא גרו עליו כיוון דהוא מני כשר עכ"ל אי אפשר להזכיר בדברי הרמבי"ן שחילק בין מעמיד ממש לסומר את המעמיד ואם אני אילן לישתי אפללו מעמיד ממש. ואולי בחזון איש ראה ברמבי"ן רק מה שהובא בר"ז.

עליהם, מה שאין כן אם היו מחוץ לכוטל ולודוגמה חומכים בו באלבוסן לא היה כותב. ובראשונים לשון עומד פ"י נסמרק ומעמיד פ"י סומר ואין פרשו מחוץ בעלמא, וזה שישים בחזון איש כד"ה ולכן שאם רק מחזיק הכלונס במסמר שלא ישמש מקומו ליתן בה כיון שעומד ללא המסמר עכ"ל ככלומר שהכלונס אינו נסמרק על המסמר, אף על פי שבלי המסמר היה הכלונס נשמט מקומו ונופל, וכל שכן לא מيري כשהודוף ניצבת ללא מסמר ורק נתקצת מן החוץ. ועיין בשוי"ח מהרי"ל סימן פ"ג לשeson מעמיד לגבי סוכה אין עניין למעמיד לגבי טומאה, והראב"ד כתוב שבסתוכה אין הולכים אחר המעמיד וכן הסכימו האחרנים שלא כב"ה.

וכל הראיות שהביא החזון איש מيري בסרך הנסמרק על גבי מקבל טומאה שמתחת לו. ותחילת מה שכטב שהכלונסאות הן ג"כ סכך ואין אנו מוחלין בסכך למחשב התחתון כמעמיד את העליון ולהכשיר את העליון וכו' עכ"ל, ועוד כתוב שאליו דעת הרשונים היה שבסכך גופה מעמיד דמעמיד כשר אין התחלת לדzon במעמיד דפנות על המטה עכ"ל ומيري בנסמרק מלמעלה על המעמיד שלמלטה, ברם אם הסכך שפיר נסמרק על קונדסין החובבים בקרקע או איזו אפיקו אם הקונדסים נוטים ונתקנים מן הצד על כרעי המטה באופן שאם תנשלנה הכרעים יפלו הקונדסים לע"ז בזה לא דנו הרשונים ממש מעמיד אלא רק משום קבוע כיוון שהמתה עומדת להנintel עיי"ש במסכת סוכה דף כ"א עמוד ב'. ושוב הביא בחזון איש שהרמבי"ן פ"י סכך סוכתו על כרעי המטה היינו שהפרק המתה וכרעיה למעלה, ואי אפשר לסומר כל הסכך על הכרעים אלא א"כ יתן כלונס מכרע וכו' עכ"ל וככלו במעמיד ולא במחוץ לכך. וסימן בדברי הריטב"א והרמבי"ן שהביאו מدت חסידות שהיו נהגים בזמן שהכתלים של אבני להעמיד קונדסין אצל הדפנות לסומר עליהם הסכך וע"כ היו נותנים כלונס מkondens וכו' עכ"ל, והוכיח בחזון איש מה שלא לקונדס וכו' עכ"ל, והוכיח לכוטל גוףא שבאופן זה הניחו הכלונסאות על גבי הכוטל גוףא כdzi הכותל פסול עיי"ש ואילו בנשענו הקונדסים על צדי הכותל או אפיקו גם חוכרו לכוטל ליתן בה. ויש לפרש כו' בריטב"א ובר"ז שכתבו שנוהגים לעשות דפנות של קנים משום היכרא כדי שלא יהיה נראה כסומר על הכתלים לגמרי עכ"ל, שכל שאין סומר לגמרי

ואינם גורעים מכל טמא שנקבע בכוחת או בשידה תיבת ומגדל המחויקים מ' סאה שנטהר עין במסכת כלים בפרק כ' משנה ה'. ושוב מצאתי בספר עז חיים הלכות סוכה פרק ב' בשם הר"ם מלונדרש, זיל סוכתינו שאנו תוקעים במסמירות, אומר הר"ם מלונדרש שאין להקפיד ממש דמקבלי טומאה וכי קבוע בכותל טהרו דעתם בתוספתא דפירה (פרק ח' הלכה ז') יש כאן שהוא או' טהרני וטהרתוי, כיצד, תיבת טמאה טומאת מת וקבע בה מסמר, התיבה תורה וטהר שוכנתה שפהחה מלמעלה וכשקבע במסמר, פ' כגון התיבה שפהחה מלמעלה וכשקבע בה מסמר סתום פתחה עכ"ל. והנה בודאי משמע שמיiri בתקוע הכלונסאות או אפילו הסכך עצמו במסמרים וסובר שבעלמא אין מעמידים במקבלי טומאה שאם לא כן אין התחלת לדבריו, ומכל מקום כיוון שקבעו המסמרים טהרום, ואני מירiy באופן שהתר החווין איש שהסכך עומד בעצמו ורק המסמר מזויין שלא להישטט כי כל זה היה לו לפреш. גם אין לדחות שמה שנטהרו מסמרים אין אלא כשקבעו אותם לעולם נtabלו שפיר נתבטלו מסמарамים מה שאין כן בסוכה במסמרים אפילו אם הם תורהם כיוון שאינם גיולי קרע וdochק לאמר שהר"ם מלונדרש סובר כדעת העיטור שرك במסקל טומאה גורו, בוה בודאי יש לאמר שכמו נתבטלו מסמרים לענין טומאהvr נtabלו לענין מעמיד דזיל בתר טמא וכיוון שביטלים בעץ לא יטטו לסכך במסמרים, ואם יסכו בעצים שתקועים בהם המסמרים לית לנו בה כמו שתכתב בש"ת הרשב"א חלק א' סימן ר"ג. ומה שבתורת הדשן חלק התשובות סימן צ'א' ובארת חיים סימן תרכ"ט סעיף ח' לא נחתו לטעם שנטהרו המסמרים, עדיפה מיניה נקטו לפי שיטתם שאין קפidea להעמיד במסקל טומאה שלכן הוכירו גם קשיית הכלונסאות בכללות, אמן לסוברים שאסור להעמיד במסקל טומאה או' אסור בכללות אבל מותר במסמרים מטעם הר"ם מלונדרש.

והנה בקיצור תשנ"ב זכינו לעבור לדירה מרווחת עם מרפסת גדולה ולקראת סוכות בנינו שם סוכה גדולה של עץ, ועשיתו דופן אחת מלוחות של עץ וחיבורתי הלוות אחד לשני על ידי בריגים והנחהי קצה א' של הכלונסאות על הדופן. והוא כשר לכלי

ולשון הרמב"ן מעשה קרע בעלמא קעביד עכ"ל על כרחך אינו בדוקה שהרי גם התוחב הכלונסאות בנקבים שבצד הצע בכלל, אלא בא להוציא סמיכה על הצע או על הענפים מלמעלה כמו במסכת שבת שם דכיפה לאילן ואני סיכוך עלייה עכ"ל. גם דעת הר"ן אינה מוכרעת כי בדף כ"א תלה במעשה קרע בעלמא, ואילו בדף כ"ב עמוד ב' כתוב היינו טעמא מפני שהסכך סמור בקונדסין הנוצען בקרקעיה הסוכה ואני סמור בגובהו של אילן וכו' ואע"פ שעכשיי הקונדסין נסמכו באילן قول' האי לא גזרין כיוון דמפסק קונדסין בין אילן לסכך עכ"ל פ' לע"ז שכיוון שיש הפסיק ביניהם לא יטטו לאמר שם שרדי להעמידvr מסכין בו, וכזה כתוב הר"ן גם בדף כ"א כיוון שאין הסכך נסמך ממש על המתה אפילו שיתודתו וקונדסין סמכות עליו עכ"ל. והראיה שהביא החווין איש מה שagnetו להעמיד דפנות של קנים כדי שלא יראה כסכך על כותל האבנים, למה לא יכולו להניח הכלונס על הכותל לאורכו ולסכך על גביו, יש לדחות שאו לא יראו הכלונס ושוב יטטו דזיל בתר טמא, וזה תלוי אם החחש הוא למסכך עצמו שלא יטעה והרי איזה ידע שהכלונס מפסק או שהחש הוא גם לרואים שאינם יודעים, ובריטב"א ובמאירי כתבו שהוא יבוא וכו' עכ"ל בלשון יחיד אבל הרמב"ן והר"ן כתבו בלשון רבים. מה שאין כן בפסק גדול ולדוגמה שהעמיד קונדסים על מעקה של ברזל ועליהם כלונסאות וסיך על גביהם אפשר שגם הר"ן מודה.

עוד קשה לי מה שפשוט לתzon איש שהוחב הכלונסאות במסמרים הוא מעמיד בדבר המקבל טומאה, הלא מסמרים שתוקעים אותם בכתלים אינם מקבלים טומאה כמו שתכתב הרמב"ם בהלכות כלים פרק י' הלכה א' ואילו קודם שנקבעו כמו שתכתב בפרק ט' הלכה א', וכן סתום מסמרים תורהם עין במסכת כלים פרק י"א משנה ב' ו' ובמשנה אחרונה. מסמר שקבעו כדי לתלות בו הוא טהור עיי"ש בפרק י"ב משנה ה' בפרש הרמב"ם וברע"ב. והנה בדופן סוכה ישנו ב' מיני מסמרים וברגים, א' גדולים המחברים דופן לדופן ואלה בודאי הם מהסוג הנעשה לקרבעם במחבר ולא נמסקלים טומאה, וב' קטנים המחברים את לוחות העץ הדקים לkersים המחויקים אותם ובאליה אפשר ששתתם עשויים לצורך כלים ומקלים טומאה. ומכל מקום כיוון שקבועם בלוחות העץ שאינם מקלים טומאה נטהרו,

ומה שכותב בתירוץ השני שלכתהילה אסור ובדייעבד מותר הוא דוחק כמו שכחבו הגוי'א והערוך השלחן. ובאמת מבואר ברמ"א כתירוץ הראשון כי זה לשון השלazon ערוך בסעיף ז', יש להסתפק אם מותר להניח סולם על הגג כדי לסכך על גביו עכ"ל וכותב הרמ"א ולכן אין לסכך עלייו ואפי' להניחו על הסכך להחויקו אסור והוא הדין בכל דבר המקובל טומאה וכו' עכ"ל והוא מנהגי מהרי"ל, ומדנקט הרמ"א לשון ולכן מבואר שדברי השלazon העורך הם מאותו טעם של המהרי"ל ושם אסר משום סכך פסול ולא משום מעמיד. ומכל מקום כיוון שהיא מחלוקת שколה בין הראשונים ראוי להתחמיר לכתהילה אף שאינה אלא מדרכנו.

ושוב ראיתי שאין צורך להתחמיר, חדא שהברגים בטלים לקיר וטהורים, ועוד שאין הברגים סומכים את הסכך, והראיה שם במקצת תורפה הברגים או יישכרו הברגים אף על פי שהם מחוברים לכוחל כי אינם חוקים מספיק לשאת את כובד הסכך. אכן על ידי שתם מהדקים את הקורה לקיר בחזקה נמצוא לחץ הקיר על הקורה הוא שמחזיק את כובד הסכך, וזה בודאי هو צדדין וכשר.

יהודה חרצל הנקיין

עלמא לע"ד וכבר כתבתי שתולמים זהה בוקי סרייקי בספר חזון איש, ואפי' אם יבינו קבלה שהיה מתמי' בזה עדין כיוון שכל הראשונים לא דברו בזה אין להחמיר כלל.

ובקירות הבניין שממול דופן העצם חיברתי קורה במאוזן בגובה שני מטרים על ידי ברגים כדי להניח עלייה את הקצה הב' של הכלונסאות. ותחילת החבותי להציג קרשים במאונך לתמוך באחת קורה כדי לצאת ידי דעת החזון איש, כיוון שהרבבה הראשונים אוסרים להעמיד בדבר המקובל טומאה העיטור וראב"ד ורמב"ן ור"ם מלונדרש הניל ורא"ה ורבנו מנוח והמאירי וריב"א ואוהל מועד והר"ן וכן פרשו הראב"ד ורמב"ן וריב"ב וריב"א ור"ץ בדעת הריני. והגם שהרבבה הראשונים מתירים, ר"ץ גיאות ורוז"ה וראב"יה בסימן תרל"א ובעל ההשלמה ור"ץ ושלטי הגברים ורבנו אברהם מן ההר ורהורא"ש בדעת הריני, וכן דעת הרמב"ם כמו שכותבו ואברהם מן ההר ורא"ש ור"ץ ור"ז ומהרי"ל ותרומות הדשן, וכן פרשו בעל ההשלמה ורבנו אברהם מן ההר ורהורא"ש בדעת הריני, וכן דעת הרמב"ם כמו שכותבו המאורות ורבנו אברהם מן ההר וארכות חיים וכן הוא בפרש המשניות בהדייא שאין הלכה קר' יהודה ושללא כרבנו מנוט. וכן דעת השלazon ערוך להתחיר כמו שנראה בסימן תר"ל סעיף י"ג וכן שכותב המגן אברהם בסימן תרכ"ט סעיף קטן ט' בתירוץ הראשון,

סימן ז'

קריאת נשים במגילה בפורים מושולש

והמשנה ברורה בסימן תרכ"ט סעיף י"ח ובפעמם הבאיה יהיה כן בשנת תשס"א, האם צרכיהם י' א נשים דוקא או סג' גם בצבור נשים. ואפי' לו דעת המשנה ברורה שאשה לא תוציא צבור נשים ממשחת לן באיש הקורה להוציא נשים, שם עשר נשים מקרי צבור יכול לקרוא להן את המגילה במקפין כי"ד בברכה כיוון שיש י' בלבדיו דיליכא פריזותא ואייכא פרסומה ניסא וכן המנהג ברוב בתיה הכנסתה לעירן קרייה שנייה לנשים גם בפורים מושולש וכן דין זה הוא נחוץ לרבים.

בבית, אדר תשניד

בבני בנים חלק ב' סימן י' הראייתי שלדעתי כל הראשונים מותר לאשה לקרוא המגילה לציבור נשים ושהרבנן נתנו במסכת מגילה פרק א' אותן מ' והמשנה ברורה באורה חומר סימן תרפ"ט בשער הציון אותן ט' לא ראו את חוספות הרא"ש עי"ש. כתעת נשאלתי אודות פורים מושולש פה ירושלים תי' שמקדים המשנה לקרוא בערב שבת בי"ד אדר ואם אין שם עשרה אין לברך כמו שפסקו הפרי חדש